

RAAP BELGIË – RAPPORT 839

NOTA

Kastanjelaan 14 en 14/2 te Wilrijk (Antwerpen)

[DEEL II: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN]

Landschappelijk bodemonderzoek – 2021I274

Verkennd archeologisch booronderzoek – 2022K320

Proefsleuvenonderzoek – 2023A128

[COLOFON]

[TITEL]: Nota Kastanjelaan 12/14 te Wilrijk
Verslag van Resultaten
Landschappelijk booronderzoek – 2021I274
Verkennd archeologisch booronderzoek – 2022K320
Proefsleuvenonderzoek –2023A128

[VERSIE] 19/01/2023

[AUTEUR(S)] N. Baeyens, J. Velleman, I. Depaepe, B.Lannoy

[PROJECTLEIDER] N.Baeyens

[PROJECTMEDEWERKERS] J. Velleman, B.Lannoy, S. Merchie

[PROJECTBEGELEIDER] N. Baeyens

[AARDKUNDIGE] J. Velleman

[RAAPPROJECT] WIKAO2

[ERKEND ARCHEOLOOG] RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)

[BEWAARPLAATS DOCUMENTATIE] RAAP België BV, Begoniastraat 13, 9810 Eke

[BEVOEGD GEZAG] Agentschap Onroerend Erfgoed

RAAP België BV
Begoniastraat 13
9810 Eke
Telefoon 09/311 56 20
E-mail: raap@raap.be
Website: www.raap.be

© RAAP België BV, 2022

RAAP België aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

1 GEMOTIVEERD ADVIES

In de volgende paragrafen zullen de resultaten van het uitgevoerde landschappelijk bodemonderzoek, verkennend archeologisch booronderzoek, en het proefsleuvenonderzoek, in het kader worden geplaatst van een programma van maatregelen. Een meer gedetailleerde beschrijving van de resultaten is te vinden in het bijgaande verslag van resultaten. Het doel van dit document is om vast te stellen of het uitgevoerde archeologische vooronderzoek enerzijds voldoende informatie heeft opgeleverd om de noodzaak van archeologisch vervolgonderzoek te toetsen en om indien noodzakelijk vast te kunnen stellen welke onderzoeksmethoden toegepast dienen te worden in het verdere onderzoek. Of dat er anderzijds kon worden vastgesteld dat het noodzakelijk is en op welke manier er bij de uitvoering van de plannen, die worden omschreven in de omgevingsvergunning rekening kan worden gehouden met archeologisch erfgoed.

Het archeologisch vooronderzoek in het plangebied Kastanjelaan 14 en 14/2 te Wilrijk (Prov. Antwerpen), werd volledig uitgevoerd door RAAP België. Het onderzoek vond plaats naar aanleiding de realisatie van een nieuwbouwproject ter hoogte van de vermelde locatie. In 2021 werd reeds een archeologienota (ID21954) opgesteld waarbij verdere maatregelen in de vorm van een landschappelijk booronderzoek, eventueel archeologisch booronderzoek en proefsleuven onderzoek werden geadviseerd. Om economische redenen werd er gekozen voor een uitvoering in uitgesteld traject.

In maart 2022 werd het geadviseerde landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd, waarbij 5 boringen zijn uitgevoerd. De boringen toonden aan dat in het westen en in het zuiden van het plangebied het bodemprofiel relatief goed bewaard is gebleven, waarbij op sommige plaatsen een nog deels afgetopte B-horizont aanwezig is. Door deze goeie bodembewaring werd vervolgens overgegaan op een verkennend archeologisch booronderzoek.

Het verkennend archeologisch booronderzoek leverde echter slechts één positieve boring in de noordoostelijke hoek van het onderzoeksgebied op. Na het afronden van deze fase kan de archeologische verwachting op volledig *in situ* bewaarde steentijd artefactensites naar zeer laag bijgesteld worden. Eventueel kunnen zeer *low density* sites en/of geïsoleerde puntvondsten aanwezig zijn, maar de inspanningen voor toekomstig onderzoek wegen niet op tegen de lage trefkans. Ook de kenniswinst kan moeilijk ingeschat worden. Na dit vooronderzoek wordt dus een negatieve kostenbatenanalyse bereikt en worden geen verdere stappen in het steentijdonderzoek geadviseerd.

Finaal werd in januari 2023 het proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek leverde slecht een beperkte hoeveelheid archeologische sporen op. Er kan dan ook op basis van dit onderzoek niet gesproken worden van een archeologische site maar eerder van enkele losse sporen. Kijkend naar de aard en datering van de aanwezige sporen kunnen zeker S1, S2, S4, en S5 als eerder recente ontginningsputten worden beschouwd. Voor de kleine kuil S2 is minder duidelijkheid rond de aard en datering. Het spoor is op basis van de oversnijding door S1, de vulling, en de vondst van een silex fragment wel beduidend ouder dan de andere sporen. Mogelijk kan dit spoor teruggaan op pre middeleeuwse activiteiten. Gezien het beperkte archeologisch potentieel die uit het onderzoek is gebleken wordt geen opgraving geadviseerd. Aan de aangetroffen sporen werd tijdens het proefsleuvenonderzoek daarbij reeds de nodige aandacht gegeven.

1.1 DE VOLLEDIGHEID VAN HET UITGEVOERDE VOORONDERZOEK

Het vooronderzoek kon volledig uitgevoerd worden, en leverde voldoende informatie op om een gefundeerde uitspraak te doen over de aan-/afwezigheid van archeologisch erfgoed, de potentiële kenniswinst en de omgang hiermee. De volgende paragrafen bespreken nog eens kort de stappen in de uitvoering van het onderzoek

Voor het uitvoeren van de landschappelijke boringen werden de boringen ingepland zodat er een terrein dekkend beeld van de ondergrond kon worden gevormd. Er werden in totaal vijf boringen verspreid over het plangebied voorgesteld. Tijdens de uitvoering van de boringen werd er enigszins afgeweken van de voorgestelde boorlocaties uit het Programma van Maatregelen (ID21954). Zowel bij boringen 2, 3, 4 als 5 zorgde de bestaande vegetatie dat het niet mogelijk was om de boringen op de voorziene locatie uit te voeren en werd er gekozen om de boring lichtjes te verplaatsen. Door de wijziging van de boorlocatie konden alle voorziene boringen geplaatst worden. Boorlocatie 1 bleef onveranderd. De boringen werden uitgevoerd met behulp van een edelmanboor (Ø 7 cm). Ter

hoogte van boring 3 werden de eerste 5 tot 10 cm voorgeboord d.m.v. een kernboor. Dit omwille van de verharding die in dit deel van het plangebied aanwezig was (tennisveld). Elke boring is bodemkundig en lithostratigrafisch beschreven en vastgelegd door één of meerdere digitale foto's. Deze foto's zijn gemaakt met zo min mogelijk schaduwcontrasten en met een zo goed mogelijke weergave van alle aanwezige lagen en bodemhorizonten.

Bij de uitgevoerde verkennende archeologische boringen werd getracht de eventuele aanwezige vindplaatsen op te sporen door in een relatief ruim driehoeksgrid te bemonsteren; hier is de standaard 10 x 12 m gebruikt. De boringen werden handmatig geplaatst met een Edelmanboor met een diameter van 12 cm. Enkel de boringen met een resterende podzolhorizonten zijn bemonsterd aangezien deze een aanwijzing zijn voor een goed bewaarde bodem. Het opgeboord sediment werd meteen onder de ploeglaag bemonsterd tot aan de C-horizont. Door verticale migratie kunnen arte- en ecofacten immers in de bodem gemigreerd zijn tot deze dieptes. Alle boorpunten zijn digitaal opgemeten waarbij de hoogte is uitgedrukt in m TAW. De dikte van de aardkundige eenheden werd gemeten vanaf het maaiveld tot de moederbodem met vermelding van de gaafheid (gaaf, verstoord maar herkenbaar, heterogeen). De beschrijving van de bodem en eenheden gebeurde met behulp van analoge boorfiches. Er werden uiteindelijk 25 boringen geplaatst in een 5x6 driehoeksgrid van NNW - ZZO georiënteerde raaien. In totaal zijn er 14 monsters genomen en geanalyseerd. Het boorresidu werd in plastic emmers verpakt en in het depot nat uitgezeefd over een maaswijdte van 2 mm. Na het uitzeven worden de stalen handmatig uitgesplitst en de eventuele vondsten verder geanalyseerd.

Om tot een definitieve uitspraak te komen over de eventuele aan- of afwezigheid van archeologische relict en de gaafheid van de bodem werd een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. De inplanting van de sleuven werd vooraf bepaald maar diende door omstandigheden ter plaatse wat te worden bijgesteld. Dit was het geval bij de vooraf ingeplande sleuven 2 en 4. Voor proefsleuf 4 werd een kleine verschuiving in noordelijke richting uitgevoerd om de nog aanwezige verharding te mijden. Proefsleuf 2 werd geschrapt door de ongunstige ligging op de werfweg van het projectgebied die reeds in gebruik was. Daarbij diende ook rekening gehouden te worden met de te behouden bestaande vegetatie en bomen. Hierdoor kon niet gegraven worden in een straal van min. 5m rond deze vegetatie zodat de beworteling niet beschadigd zou geraken. Uiteindelijk werden 5 proefsleuven aangelegd. Voor het aanleggen van deze proefsleuven werd een rupskraan van 14 ton met een kraanbak van 2m gebruikt. Alle proefsleuven hadden een breedte van 2m en werden aangelegd tot op het archeologische niveau zoals aangegeven was door de veldarcheoloog. Op sommige plaatsen werd een uitbereiding gemaakt op de sleuven ter controle van sporen en voor het optimaliseren van de kenniswinst. De proefsleuven werden verder geregistreerd volgens de Code van Goede praktijk hoofdstuk 6.6 (proefsleuven en proefputten).

1.2 DE AAN-/AFWEZIGHEID VAN EEN ARCHEOLOGISCHE SITE

Op basis van het verkennend archeologisch booronderzoek kon bepaald worden dat er hoogst waarschijnlijk geen *in situ* bewaarde steentijd artefactensites aanwezig is in het onderzoeksgebied. Het onderzoek leverde dan ook slechts één positieve boring in de noordoostelijke hoek van het onderzoeksgebied op. De archeologische verwachting op volledig *in situ* bewaarde steentijd artefactensites zijn bijgevolg zeer laag. Eventueel kunnen zeer *low density* sites en/of geïsoleerde puntvondsten aanwezig zijn. Verder dient wel onderstreept te worden dat grote delen van de zuidwestelijke tuinzone beschikt over een restant van een podzolprofiel die in variabele toestand bewaard is teruggevonden.

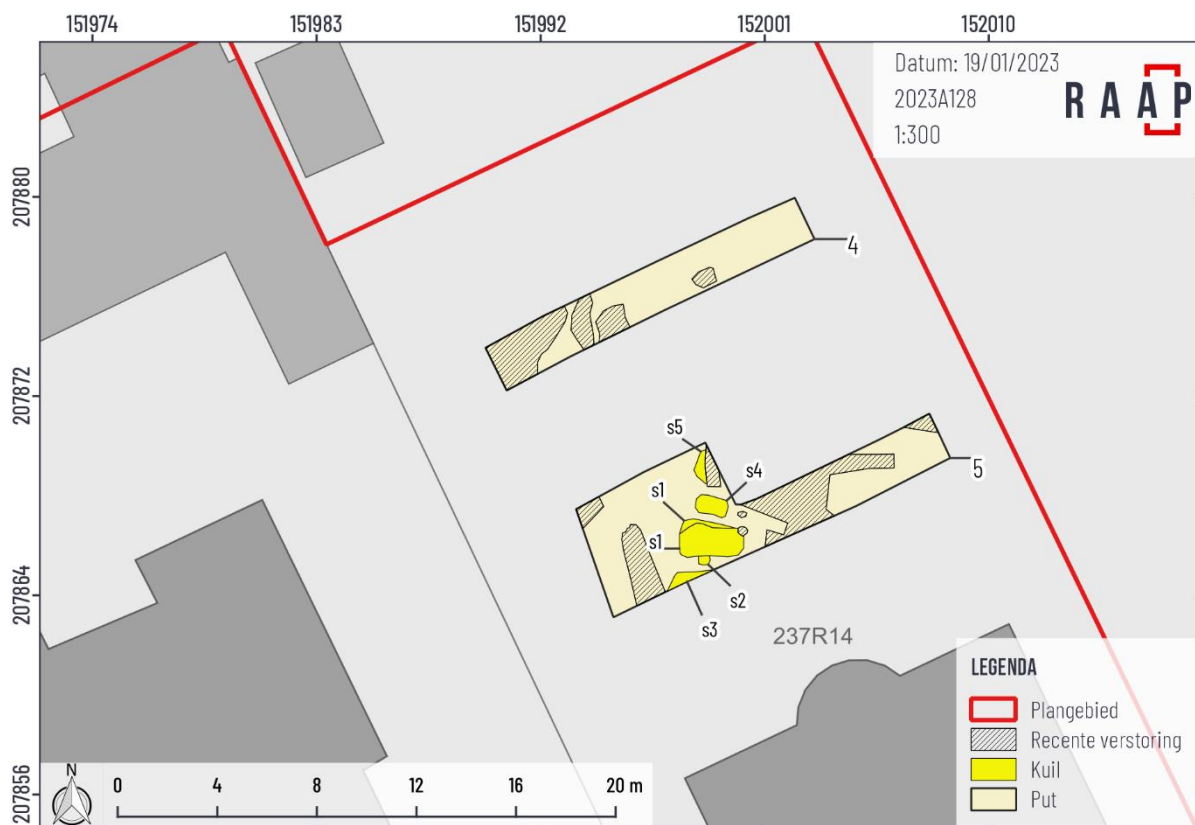
Bij het uitgevoerde proefsleuvenonderzoek werd met uitzondering van de losstaande kuil S2, en enkele recente ontginningskuilen, geen relevante archeologische sporen aangetroffen. Er kan dan ook op basis van dit onderzoek niet gesproken worden van een archeologische site maar eerder van enkele losse sporen. Een mogelijke reden voor het ontbreken van een site op deze locatie kan echter gevonden worden in de landschappelijke ligging. Het projectgebied bevindt zich namelijk op de noordelijke helling van de oost-west georiënteerde heuvelrug die zich hier in het landschap bevindt. Deze noordelijke oriëntatie vangt dan ook minder zon en is sterker onderhevig aan de weers elementen zoals regen en wind vanuit het noordwesten. Deze minder gunstige omstandigheden kunnen dan ook een reden zijn dat hier geen site werd aangetroffen.

1.3 IMPACTBEPALING

Aangezien er geen archeologische sites werden aangetroffen bij de voorafgaande onderzoeken zal de impact van de geplande werken op het archeologisch bodemarchief dan ook bijna onbestaand zijn. Wel is het relevant om aan te geven dat indien er toch archeologische sporen worden aangetroffen bij de werkzaamheden deze zich vermoedelijk op het archeologisch niveau zullen bevinden zoals dit werd bepaald bij het proefsleuvenonderzoek. Voor de zuidwestelijke tuinzone bevindt dit niveau zich tussen de 13,25-13,60m TAW (afhellend richting het zuidwesten). In de meest noordoostelijke zone bevindt dit niveau zich tussen de 14,2-14,4m TAW.

1.4 WAARDERING VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE

Op basis van het verkennend archeologisch booronderzoek kon bepaald worden dat er hoogst waarschijnlijk geen *in situ* bewaarde steentijd artefactensites aanwezig is in het onderzoeksgebied. Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd met uitzondering van de losstaande kuil S2, en enkele recente ontginningskuilen (S1, S3, S4, S5), geen relevante archeologische sporen aangetroffen. Er kan dan ook op basis van dit onderzoek niet gesproken worden van een archeologische site maar eerder van enkele losse sporen.

Figuur 1: Detailplan van de aangetroffen sporen in de noordoostelijke zone.

2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Aangezien door de lage archeologische meerwaarde **geen vervolgonderzoek wordt geadviseerd**, dient er geen verder programma van maatregelen te worden uitgewerkt. Desondanks wordt er wel gewezen op de meldingsplicht die geldt bij de vondst van een roerend of onroerend goed met archeologische erfgoedwaarde, zoals deze omschreven wordt in Artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Dit geldt voor vondsten gedaan buiten de context van archeologisch vooronderzoek, archeologische opgravingen, of gebruik van een metaaldetector.